BEYNƏLXALQ XRONOSTRATİQRAFİK ŞKALA

www.stratigraphy.org

Beynəlxalq Stratiqrafiya Komissiyası

v 2026/06

Eonotem / Eon	Eratem / Era	Sistem / Dövr	Şöbə / Epoxa		Mərtəbə / Əsr	Yaşı (mln. il)
						indiki dövr
Fanerozoy	Kaynozoy	Dördüncü dövr	Holosen	Ü/G	Meqhalaya	0.0042
				O	Nortqrip	0.0082
				A/E	Qrenlandiya	0.0117
			Pleystosen	Ü/G	*Üst*	0.129
				O	Çiba	0.774
				A/E	Kalabriya	1.80
					Cela	2.58
		Neogen	Pliosen	Ü/G	Pyaçens	3.600
				A/E	Zankl	5.333
			Miosen	Ü/G	Messin	7.246
					Torton	11.63
				O	Serraval	13.82
					Lanqiy	15.98
				A/E	Burdiqal	20.45
					Akvitan	23.04
		Paleogen	Oliqosen		Hat	27.30
					Ryupel	33.9
			Eosen		Priabon	37.71
					Barton	41.03
					Lyutet	48.07
					İpr	56.00
			Paleosen		Tanet	59.24
					Zeland	61.66
					Danimarka	66.00
	Mezozoy	Təbaşir	Üst		Maastrixt	72.2 ±0.2
					Kampan	83.6 ±0.2
					Santon	85.7 ±0.2
					Konyak	89.8 ±0.3
					Turon	93.9 ±0.2
					Senoman	100.5 ±0.1
			Alt		Alb	113.2 ±0.3
					Apt	121.4 ±0.6
					Barrem	125.77
					Hoteriv	132.6 ±0.6
					Valanjin	137.05 ±0.2
					Berrias	143.1±0.6

Eonotem / Eon	Eratem / Era	Sistem / Dövr	Şöbə / Epoxa	Mərtəbə / Əsr	Yaşı (mln. il)
					143.1±0.6
Fanerozoy	Mezozoy	Yura	Üst	Titon	149.2 ±0.7
				Kimeric	154.8 ±0.8
				Oksford	161.5 ±1.0
			Orta	Kellovey	165.3 ±1.1
				Bat	168.2 ±1.2
				Bayos	170.9 ±0.8
				Aalen	174.7 ±0.8
			Alt	Toar	184.2 ±0.3
				Plinsbax	192.9 ±0.3
				Sinemyur	199.5 ±0.3
				Hettanq	201.4 ±0.2
		Trias	Üst	Ret	~ 205.7
				Noriy	~ 227.3
				Karniy	~ 237
			Orta	Ladin	241.464 ±0.28
				Aniziy	247.0
			Alt	Olenek	250.8
				İnd	251.902 ±0.024
	Paleozoy	Perm	Lepinq	Çanqsin	254.14 ±0.07
				Vuçiapinq	259.857 ±0.084
			Qvadelupa	Kapitan	264.28 ±0.16
				Vord	266.9 ±0.4
				Road	274.4 ±0.4
			Cisural	Kunqur	283.3 ±0.4
				Artin	290.1 ±0.26
				Sakmar	293.52 ±0.17
				Assel	298.9 ±0.15
		Karbon (Daş kömür) — Pensilvaniya	Üst	Qjel	303.7 ±0.1
				Qasımov	307.0 ±0.1
			Orta	Moskva	315.2 ±0.2
			Alt	Başqir	323.4 ±0.4
		Karbon (Daş kömür) — Missisipi	Üst	Serpuxov	330.3 ±0.4
			Orta	Vize	346.7 ±0.4
			Alt	Turne	358.86 ±0.19

Eonotem / Eon	Eratem / Era	Sistem / Dövr	Şöbə / Epoxa	Mərtəbə / Əsr	Yaşı (mln. il)
					358.86 ±0.19
Fanerozoy	Paleozoy	Devon	Üst	Famen	372.15 ±0.46
				Frans	382.31 ±1.36
			Orta	Jivet	387.95 ±1.04
				Eyfel	393.47 ±0.99
			Alt	Ems	410.62 ±1.95
				Praqa	413.02 ±1.91
				Loxkov	419.62 ±1.36
		Silur	Prjidol		422.7 ±1.6
			Ludlov	Ludford	425.0 ±1.5
				Qorst	426.7 ±1.5
			Venlok	Homer	430.6 ±1.3
				Şeynvud	432.9 ±1.2
			Landoveriy	Teliç	438.6 ±1.0
				Aeron	440.5 ±1.0
				Raddan	443.1 ±0.9
		Ordovik	Üst	Hirnant	445.2 ±0.9
				Kati	452.8 ±0.7
				Sandbi	458.2 ±0.7
			Orta	Darrivil	469.4 ±0.9
				Dapinq	471.3 ±1.4
			Alt	Flo	477.1 ±1.2
				Tremadok	486.85 ±1.5
		Kembri	Furonq	*Mərtəbə 10*	~ 491.0
				Jianqşan	~ 494.2
				Paibi	~ 497.0
			Miaolinq	Quzhanq	~ 500.5
				Drum	~ 504.5
				Vuliu	~ 506.5
			Şöbə 2	*Mərtəbə 4*	~ 514.5
				Mərtəbə 3	~ 521.0
			Terrenev	*Mərtəbə 2*	~ 529.0
				Fortun	538.8 ±0.6

Eonotem / Eon	Eratem / Era	Sistem / Dövr	Yaşı (mln. il)
			538.8 ±0.6
Kembriyəqədər — Proterozoy	Neo-proterozoy	Ediakar	~ 635
		Kriogen	~ 720
		Toni	1000
	Mezo-proterozoy	Sten	1200
		Ektaz	1400
		Kalim	1600
	Paleo-proterozoy	Stater	1800
		Orozir	2050
		Rias	2300
		Sider	2500
Kembriyəqədər — Arxey	Neoarxey		2800
	Mezoarxey		3200
	Paleoarxey		3600
	Eoarxey		4031 ± 3
Hade			4567

Qlobal Standard Stratiqrafik Yaşlar (Global Standard Stratigraphic Ages – GSSA) tərəfindən əvvəl təyin edilmiş Arxey və Proterozoy eraları daxil olmaqla, Stratotip Kəsilişlərin Qlobal Sərhədləri və Nöqtələri (Global Boundary Stratotype Section and Points – GSSP) tərəfindən təyin edilən bütün geoxronoloji vahidlərin alt sərhədləri daimi dəqiqləşdirilir. Təsdiq edilmiş Yarımşöbələr / Yarımepoxalar Ü/G (Üst/Gec), O (Orta) və A/E (Alt/Erkən) olaraq qısaldılmışdır. Kursiv şriftlər qeyri-rəsmi vahidləri və adsız vahidlər üçün istifadə olunan müvəqqəti əvəzedicilərı işarələyir. Əvvəlki versiyalar və təsdiqlənmiş GSSP-lər haqqında ətraflı məlumat http://www.stratigraphy.org saytında mövcuddur. Şkalanın keçidi aşağıda göstərilib.

Sərhədlərin geoxronoloji yaşları daimi dəqiqləşdirilir və Fanerozoy ilə Ediakaranın bölgü vahidlərini təsdiq etmir, bunu yalnız GSSP edə bilər. Fanerozoyda GSSP tərəfindən təsdiqlənməyən və ya hesablanmış geoxronoloji dəyərləri olmayan sərhədlər üçün təxmini ədəd (~) göstərilir.

Yaş dəyərlərinin əksəriyyəti "A Geologic Time Scale 2020"-dən (Gradstein et al., 2020) götürülüb, lakin bəzi yaş vahidləri münasib altkomissiyaların (Timescale Calibration subcommission, ICS subcommissions) tövsiyəsi ilə fərqlənir. Bu yaş vahidləri BSK (ICS) heyəti tərəfindən cari konsensus kimi təsdiqlənmişdir.

Şkalanın rəngləri Ümumdünya Geoloji Xəritə Komissiyasının (Commission for the Geological Map of the World (www.ccgm.org)) qaydalarına uyğundur.

Şkalanı tərtib edənlər: K.M. Cohen and N. Car.

Bu şkala keçmiş və indiki bütün BSK kollektivinin üzvlərinin birgə əməyinin nəticəsidir.

(c) Beynəlxalq Stratiqrafiya Komissiyası (International Commission on Stratigraphy), İyun 2026

İstinad üçün: Cohen, K.M., Harper, D.A.T., Gibbard, P.L. və Car, N. (2025; yenilənmiş)
Bu onillikdə Beynəlxalq Xronostratiqrafik Cədvəl (ICS). 48-ci buraxılış, 105-115-ci səhifələr

Keçid: http://www.stratigraphy.org/ICSchart/ChronostratChart2026-06.pdf

Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Geologiya və Geofizika İnsitutunda tərcümə edilmişdir.

Translated by the Institute of Geology and Geophysics,
Ministry of Science and Education of the Republic of Azerbaijan.

www.gia.az